

INFORMACIJA

**o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za januar/siječanj – februar/veljača 2019. godine**

Sarajevo, april/travanj 2019. godine

Sadržaj

Uvod.....	3
1. Realni sektor.....	5
<i>Kretanje industrijske proizvodnje</i>	5
<i>Maloprodaja.....</i>	6
<i>Tržište rada.....</i>	7
2. Javne finansije.....	8
<i>Indirektni porezi u BiH.....</i>	9
<i>Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda u BiH.....</i>	10
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	11
<i>Cijene.....</i>	11
<i>Monetarni sektor.....</i>	12
<i>Bankarski sektor.....</i>	14
<i>Berze u BiH.....</i>	16
4. Vanjski sektor.....	17
<i>Platni bilans.....</i>	17
<i>Vanjskotrgovinska razmjena.....</i>	18
5. Strane direktne investicije.....	21

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara BiH za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu BiH. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

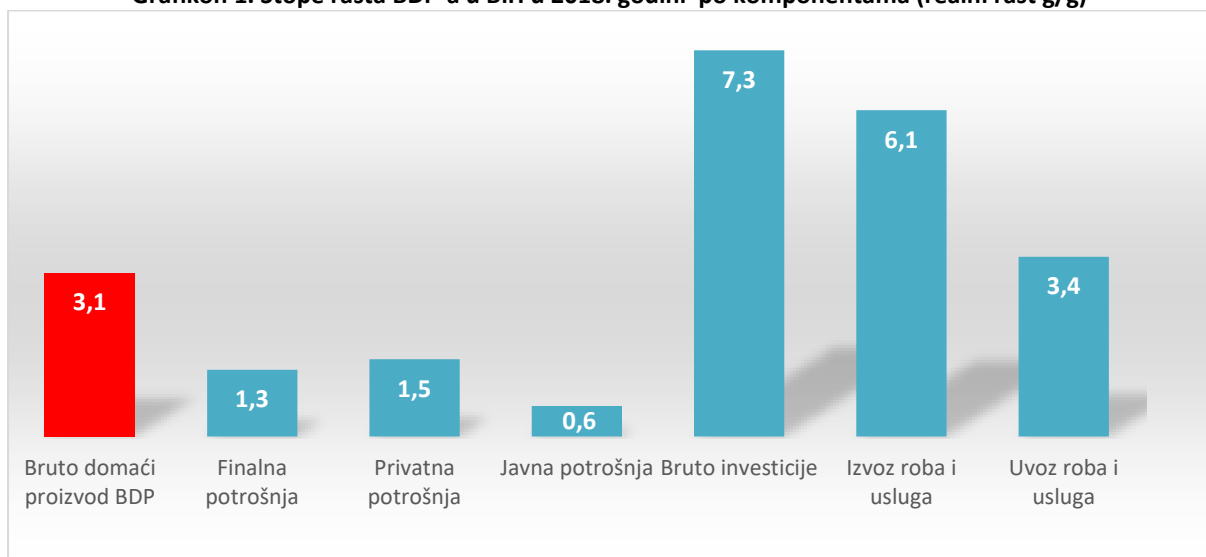
Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju BiH.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u BiH za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima BiH koje publikuje Direkcija, kvartalno - četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu BiH.

* * *

Trend rasta ekonomske aktivnosti u međunarodnom ekonomskom okruženju i jačanje domaće tražnje u 2018. godini omogućili su nastavak ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini u odnosu prethodnu godinu. Tako se procjenjuje da je BiH prema trenutno raspoloživim podacima¹ Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine, zabilježila ekonomski rast od 3,1% u odnosu na prethodnu godinu. Ako se ekonomski rast u BiH u 2018. godini posmatra po komponentama vidljiva su povećanja u okviru svih kategorija pri čemu je najznačajniji doprinos rastu ostvaren u domenu privatne potrošnje i investicija, dok je doprinos neto izvoza bio neutralan. Pregled strukture rasta BDP-a u Bosni i Hercegovini u 2018. godini po komponentama prikazan je na grafikonu ispod:

Grafikon 1. Stope rasta BDP-a u BiH u 2018. godini po komponentama (realni rast g/g)

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Imajući u vidu činjenicu da eksterno okruženje kroz razmjenu roba i kapitala predstavlja glavnu strukturnu odrednicu gotovo svih ekonomskih kretanja u Bosni i Hercegovinu nije teško zaključiti da će sve izvjesnije usporavanje ekonomske aktivnosti u okruženju predstavljati izazov i za BiH u 2019. godini. Naime, prema posljednjim raspoloživim projekcijama DG ECFIN-a (Directorate-General for

¹ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Bruto domaći proizvod, rashodni pristup“ tromjesečni podaci, 01.04.2019. godine

Economic and Financial Affairs) iz marta 2019. godine projicirani rast GDP-a za EU 28 u 2019. godine revidiran je sa 1,9% na 1,5%, dok je projekcija ekonomskog rasta za Njemačku u 2019. godini i značajnije revidirana sa 1,8% na 1,1%. Pored ovih projekcija, i trenutno raspoloživi kratkoročni indikatori također ukazuju na usporavanje ekonomske aktivnosti u EU. Iako je možda još uvijek prerano donositi zaključke, vrijedi spomenuti da je u januaru 2019. godine u zemljama EU 28 došlo do smanjenja fizičkog obima industrijske od 0,4%, pri čemu su posebno važni pokazatelji za Njemačku i Italiju gdje je registrirano smanjenje od 3,4% odnosno 0,8% u odnosu na januar prethodne godine.² Pored ovoga, indeks poslovnog povjerenja *ESI- Economic Sentiment Indicator* nastavio je trend slabljenja i u martu mjesecu kada je registriran pad od oko 0,5 poena. Ovo slabljenje ponajviše je posljedica slabljenja u okviru industrije i u manjoj mjeri sektora usluga, dok je poboljšán u okviru maloprodaje i građevinarstva a stagnirao u domenu potrošača.³

U vrijeme pripreme ovog izvještaja trenutno raspoloživi pojedini kratkoročni podaci (na nivou 2 mjeseca) o ekonomskim kretanjima u BiH nisu dovoljni za precizniju i pouzdaniju analizu kretanja istih. Međutim, činjenica je da će usporavanje ekonomskih kretanja u eksternom okruženju gotovo sigurno imati negativan utjecaj na privredna kretanja u BiH. Ovo se ponajviše odnosi na izvozno orijentisane grane industrijske proizvodnje i izvoz roba koji imaju najviši stepen integracije sa vanjskim tržištima ponajviše u zemljama EU 28. Tako je prema podacima za BHAS-a za period januar-februar 2018. godine registriran pad industrijske proizvodnje od 5,2% i pad izvoza roba od oko 2% u odnosu na isti period prethodne godine. Iako su ova smanjenja djelimično i posljedica visokih osnovica iz prethodne čini se da se negativni utjecaji iz vana u vidu slabljenja izvozne tražnje polako naziru i u BiH.

1. Realni sektor

Kretanje industrijske proizvodnje

Prema raspoloživim podacima Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine za period januar-februar 2019. godinu u Bosni i Hercegovini je registriran pad fizičkog obima industrijske proizvodnje od 5,2% u odnosu na isti period prethodne godine.⁴ Iako je ovo smanjenje djelimično posljedica prilično visoke osnovice iz prethodne godine (januar-februar 2018. godine rast 5,8%), ipak je čini se ključni razlog bilo usporavanje ekonomskih kretanja u glavnim trgovinskim partnerima odnosno slabljenje industrijskog rasta tokom januara 2019. godine u EU 28 od -0,4%, Italiji -0,8% i Njemačkoj od -3,4% u odnosu na isti mjesec prethodne godine.⁵ Ako se pažljivije posmatra trend kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje u BiH može se konstatovati da je trend slabljenja industrijske proizvodnje započeo u četvrtom kvartalu prethodne godine i nastavljen je u 2019. godini. Grafički prikaz kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje u BiH po sektorima za period januar-februar 2019. godine prikazan je na grafikonu ispod:

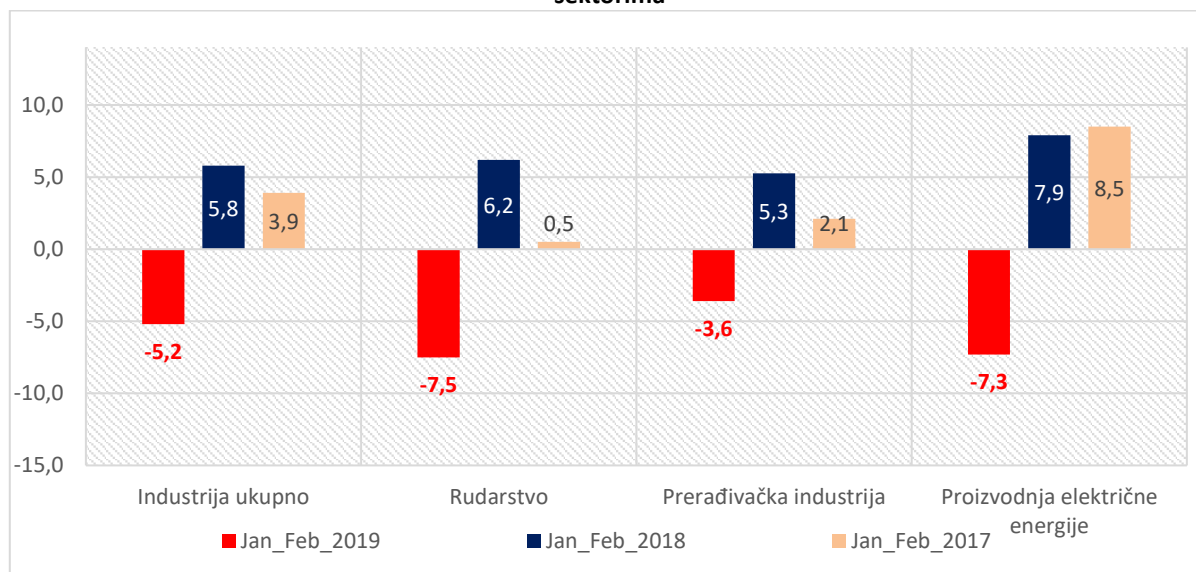
² Eurostat, Euroindicators, 45/2019, 13.03. 2019. godine.

³ European Commission, "Business and Consumer Survey Results" Economic Sentiment Indicator, March 2019.

⁴ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za februar 2019. godine-prethodni podaci“, 12.03.2019. godine.

⁵ Eurostat, „Industrial production in EU“ January 2019. 45/2019 13, March 2019.

Grafikon 2. Pregled kretanja industrijske proizvodnje u BiH za period januar-februar 2019. godine po sektorima

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Pregled kretanja industrijske proizvodnje po sektorima u biti se značajnije ne razlikuje od kretanja ukupne industrijske proizvodnje u BiH pošto je pad proizvodnje zabilježen u okviru svih kategorija. U periodu januar-februar 2019. godine najviša stopa smanjenja zabilježena je u okviru sektora rudarstvo i iznosila je 7,5% što je pored smanjenja u proizvodnji uglja uzrokovano i snažnim padom proizvodnje u rudnicima metalne rude od oko 30%. S druge strane, u okviru izvozno orijentirane prerađivačke industrije proizvodnja je smanjena za 3,6% u odnosu na isti period prethodne godine. Detaljnijim uvidom u strukturu prerađivačke industrije vidljiv je pad proizvodnje u većini proizvodnih grana izuzev proizvodnje namještaja, rezervnih dijelova za automobile, proizvodnje odjeće i prehrambenih proizvoda. Smanjenje u proizvodnji električne energije od 7,3% u periodu januar-februar 2019. godine u odnosu na isti period prethodne godine uzrokovano smanjenjem proizvodnje u hidroelektranama, dok je proizvodnja u termoelektranama također smanjena ali u nešto manjoj mjeri.

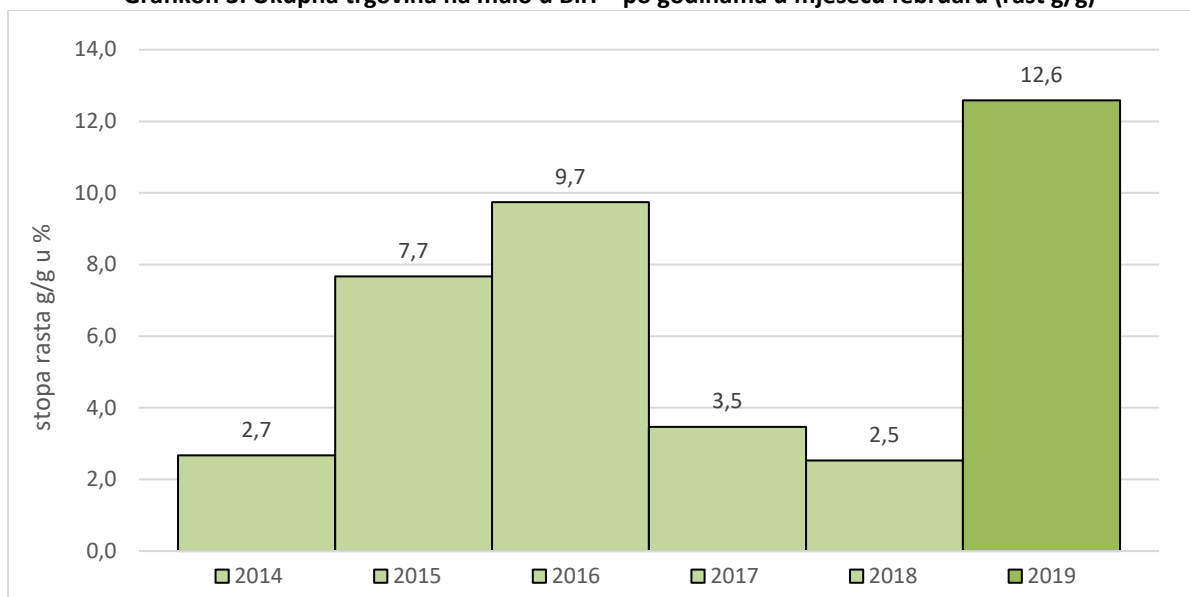
Maloprodaja

Prema raspoloživim podacima za mjesec februar 2019. godine ukupna trgovina na malo je zabilježila realni rast prometa od 12,6% (II 2019/II 2018)⁶. Do ovog rasta je ponajviše došlo usljed realnog povećanja trgovine motornim gorivima u specijaliziranim prodavnicima od 23,9%. Pored trgovine gorivima do porasta je došlo i kod prometa u trgovini na malo hranom, pićem i duhanskim proizvodima u s.p.⁷ od 9%. Pored ovih kategorija do porasta u posmatranom periodu je došlo i u trgovini na malo informacijsko komunikacijskom opremom u s.p. od 14,2%, trgovini na malo ostalom opremom za domaćinstvo u s.p. od 21,5%, trgovini na malo proizvodima za kulturu i rekreaciju u s.p. od 7,3%, trgovini na malo ostalom robom u s.p. od 8,3%, te do porasta u trgovini na malo na štandovima i tržnicama i trgovini na malo izvan prodavnica, štandova i tržnica.

⁶ Izvor podataka: BHAS

⁷ s.p.- specijalizirane prodavnice

Grafikon 3: Ukupna trgovina na malo u BiH – po godinama u mjesecu februaru (rast g/g)

Izvor: BHAS

Kod trgovine na malo ostalom opremom za domaćinstvo u specijalizovanim prodavnicama došlo je do rasta u trgovini na malo tekstilom, odjećom, obućom i proizvodima od kože u s.p. za 17,6%, trgovini na malo namještajem, opremom za rasvjetu i električnim aparatima za domaćinstvo u s.p. za 15,3%, do rasta prometa na malo sportskom opremom, igrama i igračkama u s.p. od 14%. Smanjenje prometa od 4,8% je ostvareno kod apoteka, trgovine na malo medicinskim i kozmetičkim preparatima u s.p. te kod trgovine na malo knjigama, novinama, muzičkim i videozapisima u s.p. gdje je zabilježeno smanjenje od 2,6%.

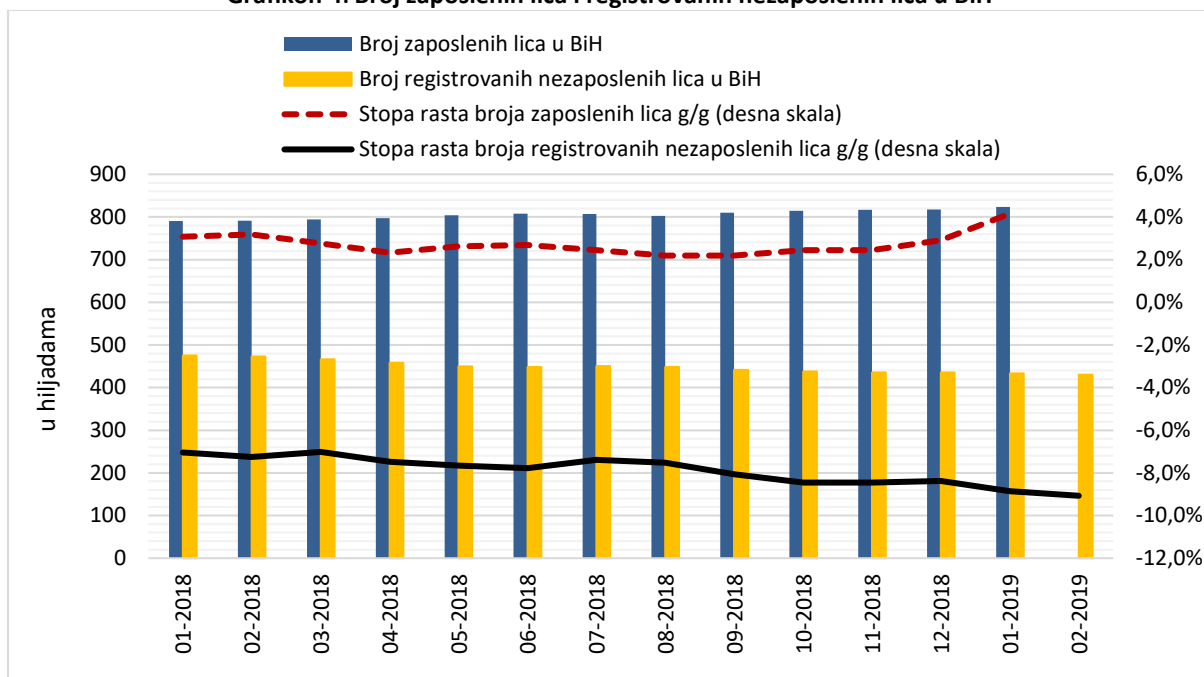
Tržište rada

U januaru 2019. godine broj zaposlenih lica u BiH uvećan je za 4,2% u odnosu na januar 2018. godine i iznosio je 823,5⁸ hiljada. Podaci o broju zaposlenih lica u BiH za februar 2019. godine nisu bili na raspolaganju u periodu pripreme Informacije pa se podaci u tekstu odnose na januar 2019. godine. Broj zaposlenih lica u poređenju I 2019/I 2018 uvećan je u skoro svim područjima djelatosti, ali je najznačajniji doprinos rastu broja zaposlenih bio u djelatnosti obrazovanja (0,8 p.p.) sa stopom rasta od 10,1%, trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala (0,7 p.p.) sa stopom rasta od 3,9% g/g, prerađivačke industrije (0,5 p.p.) sa stopom rasta od 2,5% g/g, i te djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (0,4 p.p.) sa stopom rasta od 8% g/g.

Uz povećanje broja zaposlenih lica evidentan je i nastavak trenda smanjenja registrovanih nezaposlenih lica u BiH. Ukupan broj registrovanih nezaposlenih lica u BiH u februaru 2019. godine smanjen je za 9,1% u odnosu na februar 2018. godine i iznosi 430,1 hiljada.

⁸ Privremeni podatak, BHAS.

Grafikon 4: Broj zaposlenih lica i registrovanih nezaposlenih lica u BiH

Izvor: BHAS, entitetski zavodi za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje BD, DEP kalkulacije

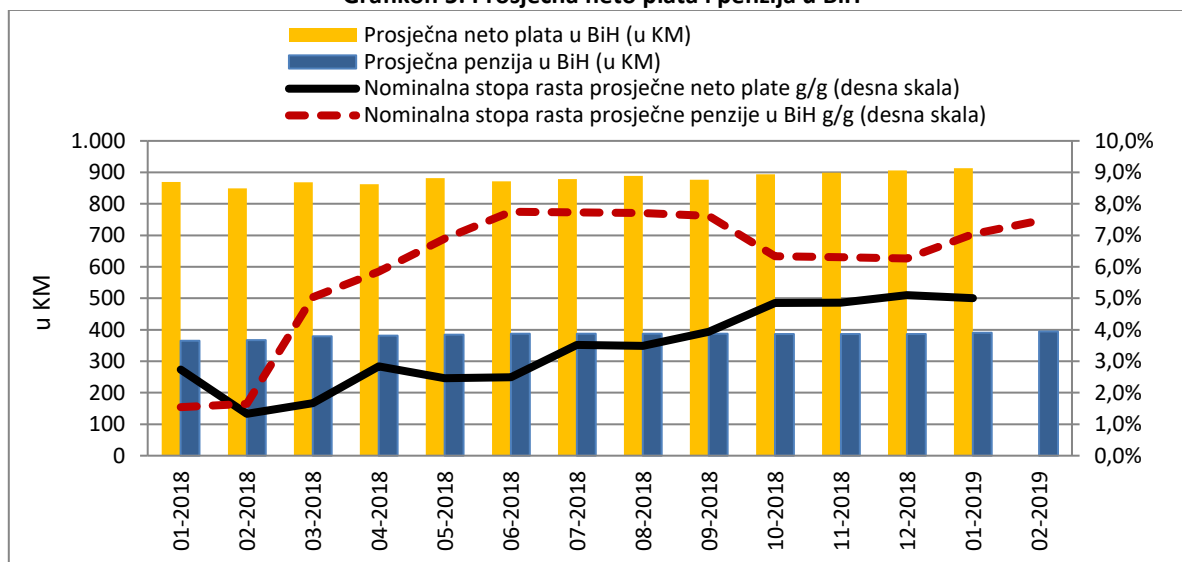
Prosječna isplaćena neto plata u BiH u januaru 2019. godine iznosila je 913 KM i nominalno je veća za 5% u odnosu na januar 2018. godine. Podatak o prosječnoj neto plati za februar 2019. godine nije bio na raspolaganju u periodu izrade Informacije pa se podaci odnose na januar. U gotovo svim područjima djelatnosti registrovan je nominalni rast prosječne neto plate. Međutim, najveće nominalne stope rasta neto plate u januaru 2019. godine bile su u područjima djelatnosti građevinarstva (8,8% g/g), finansijskih djelatnosti i djelatnosti osiguranja (8,8% g/g) kao i djelatnosti poslovanja nekretninama (8,7% g/g).

Prosječna penzija u BiH u februaru 2019. godine nominalno je uvećana za 7,5% u odnosu na februar 2018. godine i iznosi 394,7 KM.⁹ Realni rast prosječne penzije bio je nešto sporiji zbog inflacije u posmatranom mjesecu. Broj penzionera u BiH u februaru 2019. godine uvećan je za 1,5% u odnosu na isti mjesec 2018. godine i iznosio je 674,8¹⁰ hiljada. Najniža penzija u FBiH u februaru 2019. godine je uvećana i iznosi 359,2 KM, dok je u RS uvećana od januara i iznosi 191,9 KM.

⁹ Prosječna penzija u BiH je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog broja penzionera u svakom od bh. entiteta u ukupnom broju penzionera. Međugodišnji rast prosječne penzije rezultat je uvećanja penzija u oba bh. entiteta tokom 2018. godine. Pored toga u RS penzije ostvarene do 31. decembra 2018. godine se svim korisnicima prava usklađuju počev od 01.01.2019. godine i povećavaju se za 2,17%. Penzije su usklađene i povećane prema redovnom, godišnjem, usklađivanju dok su najniže penzije usklađene i povećane, u istom procentu kao i ostale penzije, prema Odluci Vlade Republike Srpske o određivanju najniže penzije. Izvor: PIO RS. U skladu s odlukom Vlade Federacije od 22. februara 2019. godine, minimalne penzije su povećane za 3,2% sa dosadašnjih 348,06 KM na 359,20 KM. Kako je spomenutom odlukom Vlade precizirano da primjena povećanja počinje od 1. januara 2019. godine, korisnici minimalne penzije će pri isplati, uz uvećanu penzije za februar, dobiti i razliku između isplaćene i uvećane penzije za januar 2019. godine. Izvor: PIO/MIO FBiH.

¹⁰ Broj penzionera u BiH u analizi predstavlja zbir penzionera koji primaju penzije od Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje i Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske bez obzira na mjesto prebivališta.

Grafikon 5: Prosječna neto plata i penzija u BiH

Izvor: BHAS, entitetski penzioni fondovi, DEP kalkulacije

2. Javne finansije

Za prva dva mjeseca 2019. godine, u BiH je ukupno prikupljeno oko 2,4 milijarde KM javnih prihoda po osnovu indirektnih i direktnih poreza, doprinosa, taksi, kazni i naknada. Navedni prihodi su u poređenju sa istim periodom prethodne godine, ostvarili povećanje od 7,0%. U strukturi prihoda, tokom posmatranog perioda, dominiraju prihodi iz nadležnosti poreskih uprava sa 51%.

Indirektni porezi u BiH

Naplaćeni prihodi. Februar mjesec karakteriše nešto niža naplata bruto prihoda (2,8% g/g), što je rezultiralo da u periodu januar - februar 2019. godine, isti dostignu iznos od oko 1,2 milijarde KM. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, bruto prihodi od indirektnih poreza su viši za 6,1%. Sa početkom godine, ponovo je prisutno povećanje povrata sa JR UIO, što je dovelo do rasta neto prihoda od svega 5,9% g/g. Takođe, na ovoliku stopu rasta neto prihoda od indirektnih poreza takođe se odrazio i skroman rast tokom februara mjeseca. Stopa rasta neto prihoda od indirektnih poreza u februaru je iznosila svega 1,0% g/g, jer su glavne kategorije neto prihoda (prihodi od PDV-a i akciza) smanjeni. Detaljnije vidjeti u tabeli ispod.

Najveći doprinos rastu prihoda od indirektnih poreza, naravno, dali su prihodi od PDV-a (2,8 p.p.), putarina (2,1 p.p.) i neusklađeni prihodi (0,9 p.p.). Pozitivan doprinos dali su i prihodi od carina (0,3 p.p.).

Tabela 1: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u % ako nije drugačije naznačeno)

	struktura 2018	jan-feb 2018	jan-feb 2019	dec 2018	jan 2019	feb 2019
Bruto prihodi - prikupljeno	100,0	13,5	6,1	9,2	9,3	2,8
Povrati	18,7	8,2	7,2	-5,7	3,2	12,3
Neto prihodi - prikupljeno	81,3	14,8	5,9	14,2	10,9	1,0
PDV	49,4	11,3	4,5	17,3	9,9	-0,2
Carine	3,6	11,8	5,7	3,4	-2,5	12,7
Akcize	19,3	15,0	-0,1	0,8	3,1	-4,6
Putarine	7,4	43,6	27,0	64,9	58,4	4,9
Ostali prihodi	0,2	12,5	-5,4	0,2	-7,7	-3,2
Neusklađeni prihodi	1,4	138,2	88,8	...	43,7	207,9
Raspoloživo za raspodjelu	100,0	13,3	5,6	10,0	7,6	3,4
Minimalne rezerve	19,7	6,9	12,2	-8,9	5,5	21,0
Budžeti	80,3	14,8	4,0	16,2	8,2	0,0
Servisiranje vanjskog duga	6,8	6,4	-11,7	-28,8	-18,0	-5,8
FBiH	4,3	6,5	-13,9	-30,0	-22,6	-5,6
RS	2,5	6,2	-7,8	-27,2	-9,5	-6,3
BD	0,0	12,7	32,2	-4,1	-53,3	64,6
Raspodjeljeno nakon servisiranja vanjskog duga	73,5	15,9	5,8	44,0	11,0	0,6
Institucije BiH	10,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
FBiH	40,6	19,9	6,6	54,9	13,2	0,1
RS	20,4	17,6	7,7	71,5	13,2	2,4
BD	2,4	18,1	2,2	17,8	7,6	-2,9

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje

Porez na dodatu vrijednost. Bruto prihodi od PDV-a, u periodu januar-februar 2019. godine, su iznosili oko 811 miliona KM što je za oko 5,2% g/g. Rast povrata po osnovu PDV-a, tokom istog perioda je ostvario rast od 7,1% g/g, što je rezultiralo nešto nižom stopom rasta neto prihoda od PDV-a (4,5% g/g). Na nešto nižu stopu rasta istih, u poređenju sa prethodnim izvještajnim periodima, uticala je i negativna stopa neto prihoda od PDV-a ostvarena tokom februara mjeseca. Neto prihodi od PDV-a tokom posmatranog perioda su iznosili oko 590 miliona KM.

Prema poreskim prijavama, prihodi od PDV-a tokom prva dva mjeseca tekuće godine, viši su za 6,0%. Kao i u ranijim periodima, razlog za rast ovih prihoda, jeste rast po osnovu uvoza roba i usluga (6,9% g/g). U istom periodu, naplaćeni prihodi iz prometa domaćih roba i usluga su ostali nepromjenjeni u poređenju sa istim periodom prethodne godine (0,1% g/g). Tokom posmatranog perioda, broj PDV prijava je smanjen za 17% g/g.

Akcize. Neto prihodi od akciza su u periodu januar - februar 2019. godine iznosili oko 231 miliona KM. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, prihodi od akciza su ostali skoro nepromjenjeni. Tokom prva dva mjeseca, slično kao i u ranije posmatranim periodima, prihodi po osnovu akciza iz uvoza su ostvarili povećanje (11,9% g/g), dok su prihodi od domaćih akciza ostvarili smanjenje (35,3% g/g). Ukupni prihodi od akciza na naftu i naftne derivate bilježe rast od 2,3% g/g, i to zahvaljujući rastu prihoda od akciza na uvoz nafte i naftnih derivata (24,6% g/g). U okviru ove kategorije, prihodi od akciza na domaću naftu i naftne derivate bilježe smanjenje (48,2% g/g), dok kod prihoda od akciza na biogoriva nije bilo promjene. Prihodi od akciza na duvan i duvanske prerađevine su smanjeni za 1,9% u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Prihodi od akciza na uvozni duvan bilježe povećanje od 7,3% g/g, dok su prihodi od akciza na domaći duvan i duvanske prerađevine smanjeni za 35,5% g/g. Kategorija ostalih prihoda od akciza bilježi povećanje i to: uvozne: 2,8% g/g i domaće 21,2% g/g.

Carine. Neto prihodi od carina, za prva dva mjeseca tekuće godine su iznosili 43 miliona KM, i viši su za 5,7% g/g.

Putarine. Neto prihodi od putarina, tokom prva dva mjeseca posmatrane godine su dostigli iznos od oko 89 miliona KM, čime su u poređenju sa istim periodom prethodne godine ostvarili rast od 27%.

Naplaćeni prihodi od putarina iz cijene uvoznih proizvoda¹¹ su viši za 63,4% g/g, dok su naplaćeni prihodi od putarina iz cijene domaćih proizvoda manji za 47,1% g/g.

Raspoređeni prihodi. Raspoloživi prihodi za raspodjelu u periodu januar-februar 2019. godine su iznosili oko 1,2 milijarde KM. Nakon izdvajanja sredstava za izgradnju autoputeva i izgradnju i rekonstrukciju drugih puteva u BiH (0,25 KM) u iznosu od 60,2 miliona KM, minimalne rezerve u iznosu od 227,5 miliona KM i sredstava za finansiranje institucija BiH u iznosu od 119,6 miliona KM, UiO BiH je izvršila raspored preostalih sredstava u iznosu od 776 miliona KM korisnicima. Od tog iznosa FBiH je doznačeno ukupno 498,7 miliona KM (50,4 miliona KM se odnosi na servis vanjskog duga), RS je doznačeno oko 249,8 miliona KM (29,9 miliona KM se odnosi na servis vanjskog duga) i BD oko 27,5 miliona KM (72,1 hiljade KM se odnosi na servis vanjskog duga). U poređenju sa istim periodom prethodne godine raspoređenja sredstva sa JR UiO BiH za servis vanjskog duga su manja za 11,7%, dok su raspoređena sredstva korisnicima, nakon servisa vanjskog duga uvećana za 5,8%.

Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda u BiH

Za prva dva mjeseca posmatrane godine, entitetske poreske uprave su zajedno prikupile preko 1,2 milijarde KM prihoda iz svojih nadležnosti. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, isti su viši za 7,9%. Glavne kategorije prihoda bilježe rast.

Tabela 2: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i sl.

Naziv prihoda	FBiH jan-feb			RS jan-feb			BiH jan-feb		
	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %
	2018	2019		2018	2019		2018	2019	
Direktni porezi	143,3	162,7	13,6	65,4	65,2	-0,4	208,6	227,9	9,2
<i>Porez na dohodak</i>	68,8	78,6	14,2	36,6	31,9	-12,8	105,5	110,5	4,8
<i>Porez na dobit</i>	38,4	49,4	28,6	24,6	29,6	20,4	63,0	79,0	25,4
<i>Porezi građana</i>	35,7	34,6	-3,3	4,2	3,7	-13,3	39,9	38,2	-4,3
<i>Ostali porezi</i>	0,3	0,2	-28,8	0,0	0,0	0,0	0,3	0,2	-28,8
Takse, kazne i naknade	120,9	125,0	3,4	63,2	65,9	4,2	184,1	190,9	3,7
Doprinosi	534,7	577,0	7,9	224,2	246,9	10,1	758,9	823,9	8,6
<i>PIO</i>	297,1	325,7	9,6	127,3	140,7	10,6	424,2	466,3	9,9
<i>Zdravstvo</i>	212,9	225,0	5,7	80,0	87,6	9,5	292,9	312,6	6,7
<i>Nezaposleni</i>	24,7	26,3	6,2	5,2	5,8	10,6	30,0	32,1	7,0
<i>Dječija zaštita</i>	0,0	0,0	-	10,8	11,9	10,7	10,8	11,9	10,7
<i>Zapošljavanje invalida</i>	0,0	0,0	-	1,0	0,9	-13,1	1,0	0,9	-13,1
UKUPNO	798,9	864,7	8,2	352,8	377,9	7,1	1.151,7	1.242,7	7,9

Izvor: Poreska uprava RS i Poreska uprava FBiH

Doprinosi. Najveća i najznačajnija stavka u nadležnosti entitetskih poreskih uprava jesu prihodi naplaćani po osnovu doprinosa. Po osnovu doprinosa, tokom posmatranog perioda, ukupno je naplaćeno oko 824 miliona KM, što je za oko 65 miliona KM ili 8,6% više nego u istom periodu prethodne godine. Sve pojedinačne kategorije doprinosa bilježe povećanje, osim prihoda za poseban doprinos za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom (vidjeti tebalu iznad). Ova kategorija prihoda prisutna je samo kod PU RS.

¹¹ Putarina za izgradnju puteva iz cijene uvozne nafte i naftnih derivata; putarina za izgradnju puteva iz cijene uvoznih biogoriva i biotečnosti; putarina za izgradnju autoputeva i izgradnju i rekonstrukciju drugih puteva iz cijene uvozne nafte i naftnih derivata (0,25 KM); putarina za izgradnju autoputeva i izgradnju i rekonstrukciju drugih puteva iz cijene uvoznih biogoriva i biotečnosti (0,25 KM).

Direktni porezi. Za prva dva mjeseca tekuće godine, po osnovu direktnih poreza na nivou BiH, ukupno je naplaćeno oko 228 miliona KM, što je 19,3 miliona ili 9,2% više nego u istom periodu prethodne godine. Ova kategorija prihoda u nadležnosti RS bilježi smanjenje od svega 0,4% g/g, kao rezultat smanjenja prihoda od poreza na dohodak.

Porez na dohodak je najveća kategorija direktnih poreza. Nju čine prihodi od poreza na dohodak od nesamostalne i samostalne djelatnosti, kao i prihodi od ulaganja kapitala, poljoprivrede i slično. Po ovom osnovu ukupni prihodi na BiH nivou su iznosili oko 110,5 miliona KM i veći su za 4,8%.g/g. Ovi prihodi u FBiH bilježe povećanje, dok su u RS smanjeni.

Po osnovu poreza na dobit, tokom prva dva mjeseca, ukupno je naplaćeno oko 79 miliona KM, što je za 16 miliona KM ili 25,4 više nego u istom periodu prethodne godine. Glavne kategorije ovih prihoda su prihodi od poreza na dobit preduzeća, banaka i drugih finansijskih organizacija.

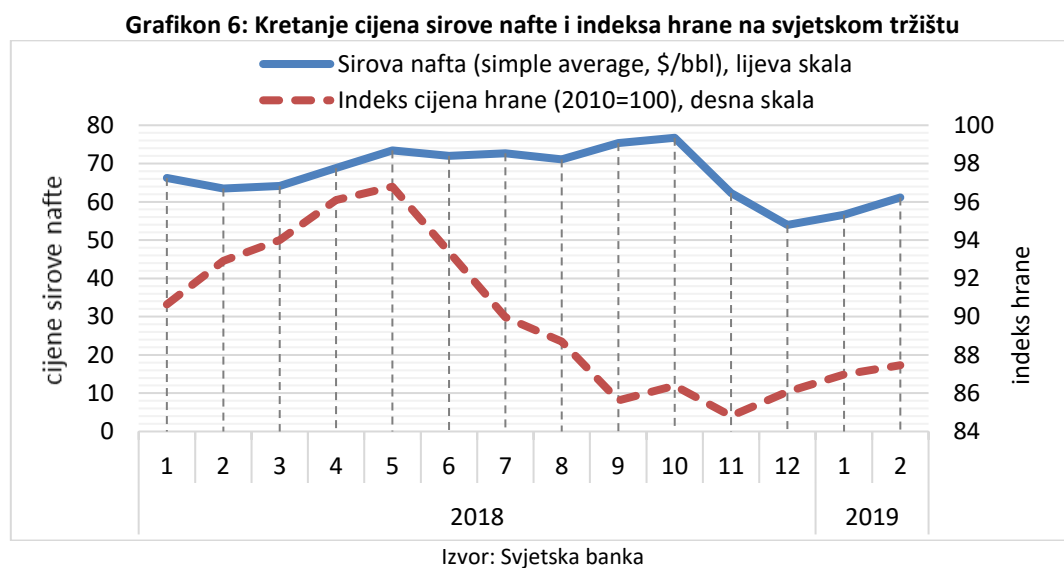
Prihodi od poreza građana (porez na imovinu, nepokretnosti, upotrebu motornih vozila i dr.), kao i ostali porezi bilježe smanjenje.

Ostali prihodi. U kategoriji ostalih prihoda nalaze se različite takse, kazne i naknade. Tokom posmatranog perioda, po osnovu ostalih prihoda ukupno je naplaćeno oko 191 milion KM, što je za 3,7% više nego u istom periodu prethodne godine.

3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

Cijene

Na svjetskom tržištu energenata cijena sirove nafte u februaru 2019. godine iznosila je 61,1 \$/barelu i u odnosu na februar 2018. godine smanjena za 3,7%, ali je u poređenju sa prethodnim mjesecom nešto veća (grafikon ispod). U februaru 2019. godine indeks cijena hrane je smanjen u odnosu na februar 2018. godine za 5,9% g/g, ali poput cijena nafte pokazuje rast u odnosu na prethodni mjesec (grafikon ispod).

U februaru 2019. godine zabilježen rast nivoa cijena u BiH. Inflacija u periodu I-II 2019/I-II 2018 je iznosila 1,2% a u periodu II 2019/II 2018 je iznosila 0,9%. Posmatrano prema odjeljcima prema namjeni

potrošnje najznačajniji rast cijena bio je u odjeljcima alkoholnih pića i duvana, prevoza, stanovanja, vode, el. energije, plina i dr. energenata kao i hrane i bezalkoholnih pića.

Rast cijena u odjeljku alkoholnih pića i duvana je rezultat nastavka harmonizacije akcizne politike u BiH sa politikom akciza na cigarete u Evropskoj uniji, odnosno uvećanja cijena cigareta i duvana od početka 2019. godine.¹² Na taj način cijene u odjeljku alkoholnih pića i duvana su u periodu I-II 2019/I-II 2018 uvećane za 5%. Cijene u odjeljku prevoza u posmatranom periodu su uvećane za 5,5% g/g, što je velikim dijelom posljedica rasta cijena sirove nafte u prošloj godini. U odjeljku hrane i bezalkoholnih pića cijene su u periodu I-II 2019/I-II 2018 uvećane za 1,1% što ima značajan doprinos ukupnoj inflaciji zbog velikog udjela u ukupnom CPI indeksu. Prosječan rast cijena u odjeljku stanovanja, vode, el. energije, plina i dr. energenata u istom periodu iznosio je 3% na šta je uticao rast cijena tečnih i čvrstih goriva, kao i cijene najamnina za stanovanje. Rast ukupne inflacije u periodu I-II 2019. godine djelimično je usporen nižim cijenama u odjeljcima odjeće i obuće, namještaja, kućnih uređaja i redovnog održavanja kuće, komunikacija i ostalih dobara i usluga.

Tabela 3: Indeks potrošačkih cijena u BiH

Odjeljak	I 2019	II 2019	I-II 2019
	I 2018	II 2018	I-II 2018
00 Ukupan indeks	101,5	100,9	101,2
01 Hrana i bezalkoholna pića	100,8	101,3	101,1
02 Alkoholna pića i duvan	105,1	105,0	105,0
03 Odjeća i obuća	89,0	89,6	89,3
04 Stanovanje, voda, el. energija, plin i dr. energenti	103,4	102,6	103,0
05 Namještaj, kućni uređaji i redovno održavanje kuće	99,4	99,8	99,6
06 Zdravstvo	102,3	102,3	102,3
07 Prevoz	108,4	102,6	105,5
08 Komunikacije	99,5	99,5	99,5
09 Rekreacija i kultura	101,3	101,2	101,3
10 Obrazovanje	100,6	100,6	100,6
11 Restorani i hoteli	100,7	100,5	100,6
12 Ostala dobra i usluge	99,1	99,0	99,1

Izvor: BHAS

Monetarni sektor

U februaru 2019. godine ukupna novčana masa (M2) iznosila je 24,2 mlrd. KM i veća je oko 2 mlrd. KM u odnosu na februar 2018. godine odnosno za 8,9%. Obje komponente M2 (transakcijski novac i kvazi novca) doprinijele su uvećanju novčane mase. Međutim, nešto veći doprinos rastu M2 dao je transakcijski novac (M1) sa 6 p.p. dok je doprinos kvazi novca rastu M2 bio 2,9 p.p. U okviru M1 prenosivi depoziti u domaćoj valuti u februaru 2019. godine su uvećani 13,2% g/g uz doprinos rastu M2 4,2 p.p. S druge strane, u okviru kvazi novca (QM), najveći doprinos rastu M2 dali su su ostali depoziti u stranoj valuti (8,3 p.p.) sa stopom rasta od 32,4% g/g. Visoka stopa rasta ostalih depozita u stranoj valuti rezultat je metodološke izmjene (pogledati pojašnjenje ispod).

Centralna banka Bosne i Hercegovine (CBBiH) je napravila metodološke izmjene vezano za statistiku monetarnog i finansijskog sektora, a u vezi s klasifikacijom finansijskih instrumenata s deviznom

¹² Povećanje akciza na cigarete i duvan od 01.01.2019. godine. Minimalna akciza za pakovanje cigareta od 20 komada iznosi 2,86 KM, a specifična akciza 1,65 KM za isto pakovanje. Akciza na duvan za pušenje utvrđuje se u visini od 80% minimalne akcize na cigarete utvrđene u članu 3. stav (3) ove odluke iskazane za 1000 komada cigareta i iznosi 114,40 KM po kilogramu. Izvor: Odluka o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2019. godinu.

klauzulom. Na ovaj način je obavljeno važno usklađivanje s međunarodnim standardima, te tako poboljšana kvaliteta i međunarodna uporedivost podataka CBBiH.

Novi Priručnik i Vodič za kompilaciju monetarne i finansijske statistike Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) iz 2016. godine, kao i Evropski statistički standardi (ESA 2010), propisuju da se instrumenti s valutnom klauzulom trebaju klasifikovati kao instrumenti u stranoj valuti. U skladu s tim je, počevši od januarskih podataka 2019. godine, napravljena reklasifikacija valutne strukture finansijskih instrumenta (kredita, vrijednosnih papira, depozita) originalno iskazanih u KM, a koji imaju valutnu klauzulu, s pozicija domaće valute u pozicije strane valute. (Izvor: CBBH)

Zbog navedenih metodoloških izmjena ostali depoziti u domaćoj valuti imali su negativnu stopu rasta (tabela ispod) odnosno negativan doprinos rastu M2 (-6,7 p.p.).

Tabela 4: Kretanje novčane mase u februaru 2019. godine

Opis	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Transakcijski novac M1	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u stranoj valuti	Ostali depoziti u stranoj valuti	Kvazi novac QM	M2
	1	2	3=1+2	4	5	6	7=4+5+6	8=3+7
Stanje u mil. KM	3.959,1	7.992,0	11.951,2	2.591,3	2.174,5	7.525,9	12.291,6	24.242,8
Stopa rasta g/g	11,1%	13,2%	12,5%	-36,7%	16,7%	32,4%	5,6%	8,9%

Izvor: CBBiH

U februaru 2019. godine rezervni novac (M0) uvećan je za 8,8% (834,1 mil. KM) u odnosu na februar 2018. godine i iznosi 10,3 mlrd. KM. Iako se može vidjeti da su sve komponente M0 uvećane u poređenju II 2019/II 2018 ipak najveći doprinos rastu M0 dala je gotovina izvan monetarnih vlasti (4,6 p.p.) sa stopom rasta od 10,2% g/g. Potom slijede depoziti banaka kod monetarnih vlasti sa stopom rasta od 6,7%. Iako su najveću stopu rasta u posmatranom mjesecu imali prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti (tabela ispod) njihov doprinos rastu M0 bio je skroman (0,5 p.p.) zbog veoma malog udjela u M0 (1,3%). Pokrivenost rezervnog novca deviznim rezervama u februaru 2019. godine iznosila je 111,8% čime su ispoštovane odredbe valutnog odbora.

Tabela 5: Kretanje rezervnog novca u februaru 2019. godine

Opis	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti	Rezervni novac (M0)
	1	2	3	4=1+2+3
Stanje u mil. KM	4.743,1	5.443,7	136,8	10.323,6
Stopa rasta g/g	10,2%	6,7%	59,1%	8,8%

Izvor: CBBiH

Prosječna stopa obavezne¹³ rezerve u februaru 2019. godine nije se mijenjala i iznosila je 10,0%, a implicitna¹⁴ stopa obavezne rezerve iznosila je 22,2%. Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH u februaru 2019. godine iznosio je 5,5 mlrd. KM i veći je za 10,1% u odnosu na isti mjesec 2017.

¹³ Prosječna stopa obavezne rezerve = Prosječne obavezne rezerve/ osnovica za obračun obavezne rezerve.

¹⁴ Implicitna stopa obavezne rezerve = Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH/osnovica za obračun obaveznih rezervi.

godine. Prosječne obavezne rezerve u februaru 2019. godine uvećane su za 11,1% g/g, a višak iznad obavezne rezerve je uvećan za 9,2% g/g. Veći dio prosječnog salda računa obaveznih rezervi pripada višku iznad obaveznih rezervi (54,9%), a ostatak se odnosi na prosječne obavezne rezerve (45,1%).

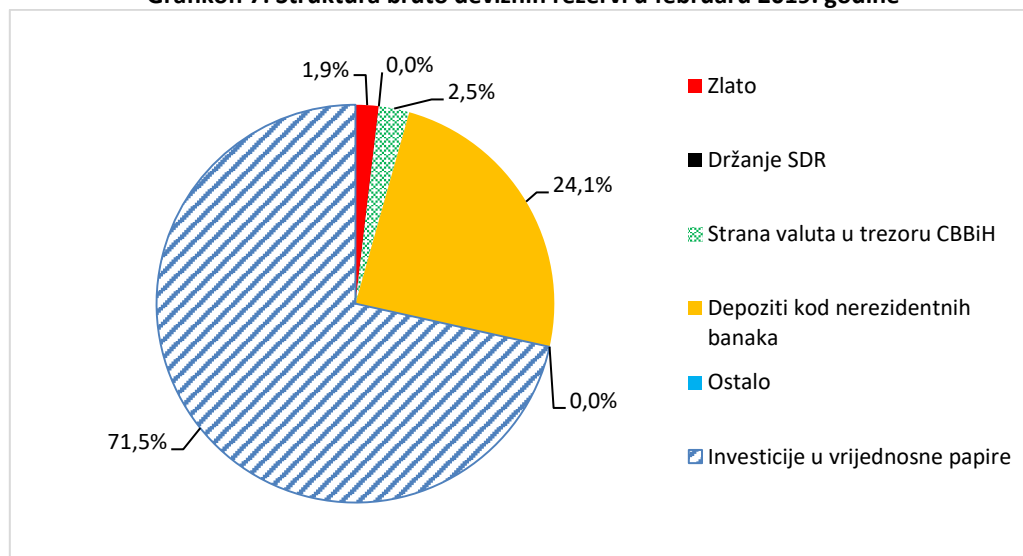
Tabela 6: Prosječne obavezne rezerve u februaru 2019. godine

Opis	Osnovica za obračun obavezne rezerve	Prosječne obavezne rezerve	Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH	Višak iznad obavezne rezerve	Prosječna stopa obavezne rezerve	Implicitna stopa obavezne rezerve
	1	2	3	4=3-2	5=2/1	6=3/1
Stanje u mil. KM	24.936,3	2.493,6	5.526,3	3.032,7	10,0%	22,2%
Stopa rasta g/g	11,1%	11,1%	10,1%	9,2%	-	-

Izvor: CBBiH

Bruto devizne rezerve u februaru 2019. godine iznosile su 11,5 mlrd. KM i veće su za 8,5% (908,7 mil. KM) u odnosu na februar 2018. godine. Kao i prethodnu godinu u strukturi bruto deviznih rezervi dominiraju investicije u vrijednosne papire (71,5%) koje su u februaru 2019. godine zabilježile rast od 7,4% g/g. Na drugom mjestu u strukturi bruto deviznih rezervi nalaze se depoziti kod nerezidentnih banaka sa učešćem od 24,1% i stopom rasta od 11,6% g/g. Zbog toga su ove komponente imale najznačajniji uticaj na kretanje bruto deviznih rezervi u posmatranom periodu.

Grafikon 7: Struktura bruto deviznih rezervi u februaru 2019. godine

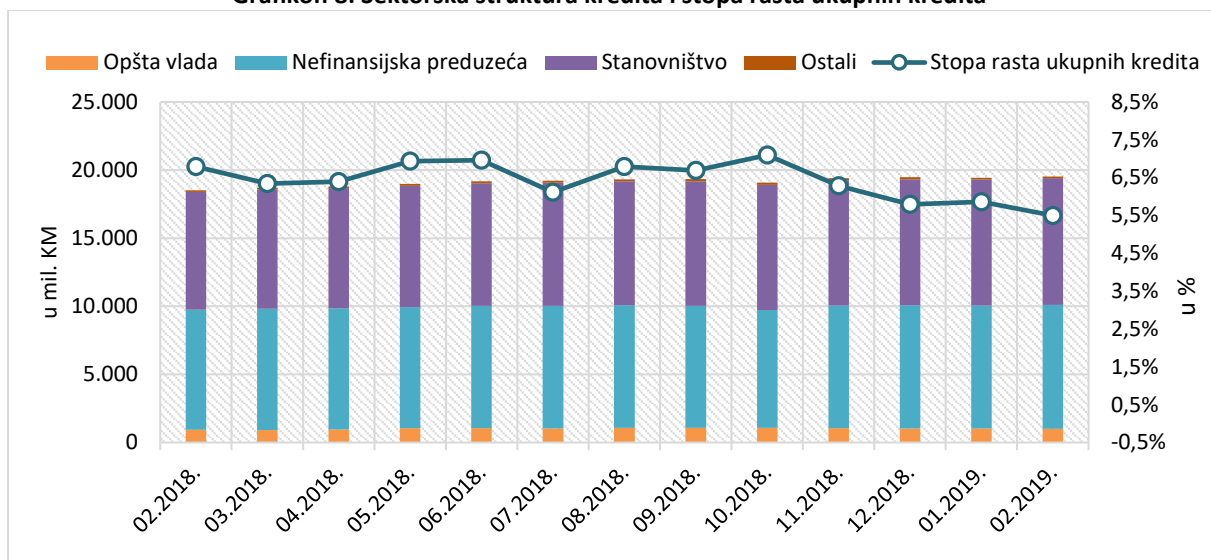

Izvor: CBBiH

Bankarski sektor

Ukupni krediti su u mjesecu februaru 2019. godine iznosili 19,53 mlrd. KM sa stopom rasta 5,5% g/g. Krediti stanovništvu u ukupnim kreditima su imali učešće 47,6% i iznosili su 9,3 mlrd. KM sa stopom rasta 7,4% g/g. Krediti nefinansijskim preduzećima su imali učešće 46,5% i iznosili 9,1 mlrd. KM. uz stopu rasta 3,2% g/g. Krediti opštoj vladi su bili treći po veličini sa učešćem 5,3% sa dostignutih 1 mlrd. i stopom rasta 9,2% g/g. Krediti stanovništvu su imali i najveći doprinos rastu sa 3,3 p.b. zatim krediti nefinansijskim preduzećima sa 1,9 p.b. dok su krediti opštoj vladi imali najmanji doprinos rastu od ukupnih kredita sa samo 0,5 p.b.

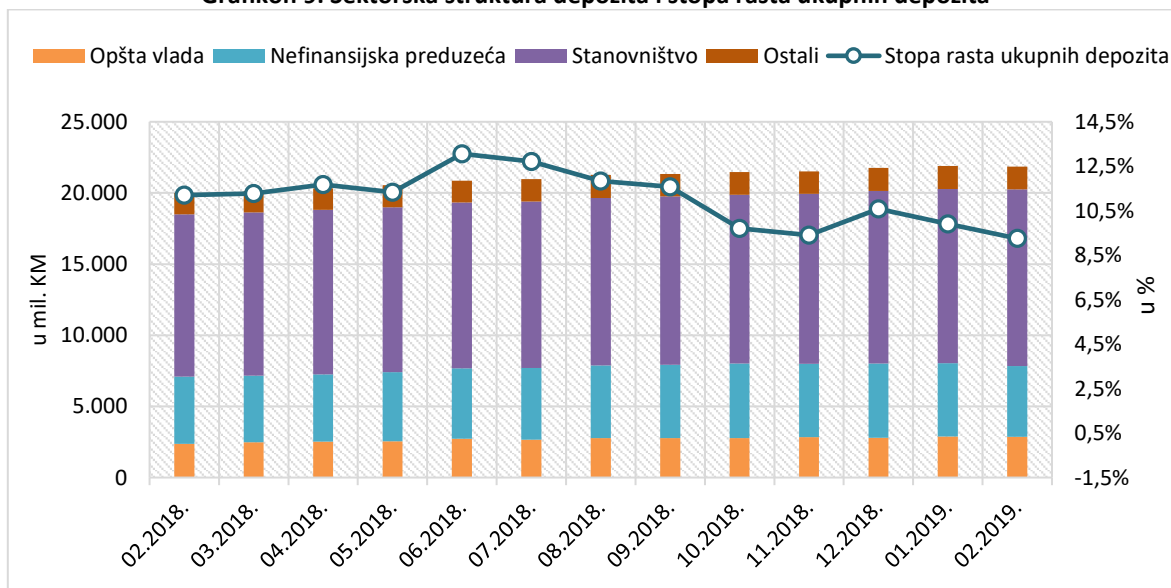
Grafikon 8: Sektorska struktura kredita i stopa rasta ukupnih kredita

Izvor: CBBiH

Ukupni depoziti su u mjesecu februaru 2019. godine su iznosili 21,9 mlrd. KM. sa stopom rasta 9,3% g/g. Depoziti stanovništva su imali najveće učešće 56,8% u ukupnim depozitima sa sa dostignutih 12,4 mlrd. KM uz stopu rasta 8,9% g/g. Depoziti nefinansijskih preduzeća su imali učešće 22,7% sa dostignutih 5,0 mlrd. KM uz stopu rasta 5,3% g/g. Treći po veličini su bili depoziti opšte vlade sa učešćem 13,1%, sa iznosom od 2,9 mlrd. KM i stopom rasta 20,8% g/g. Najveći doprinos rastu ukupnih depozita su dali depoziti stanovništvu sa 5,1 p.b. zatim depoziti opšte vlade sa 2,5 p.b dok su najmanji doprinos od 1,2 p.b. imali depoziti nefinansijskim preduzećima.

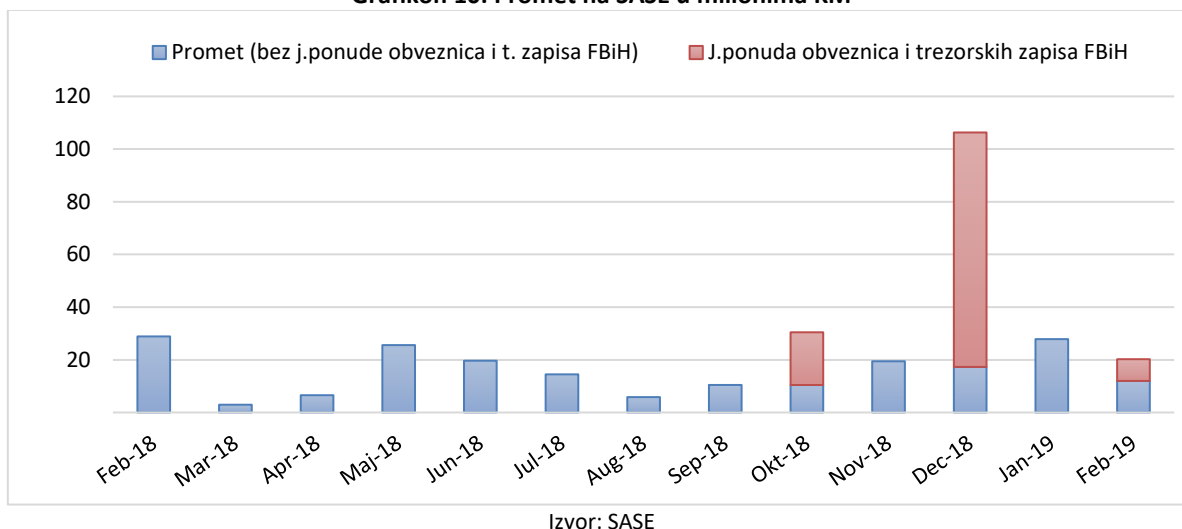
Grafikon 9: Sektorska struktura depozita i stopa rasta ukupnih depozita

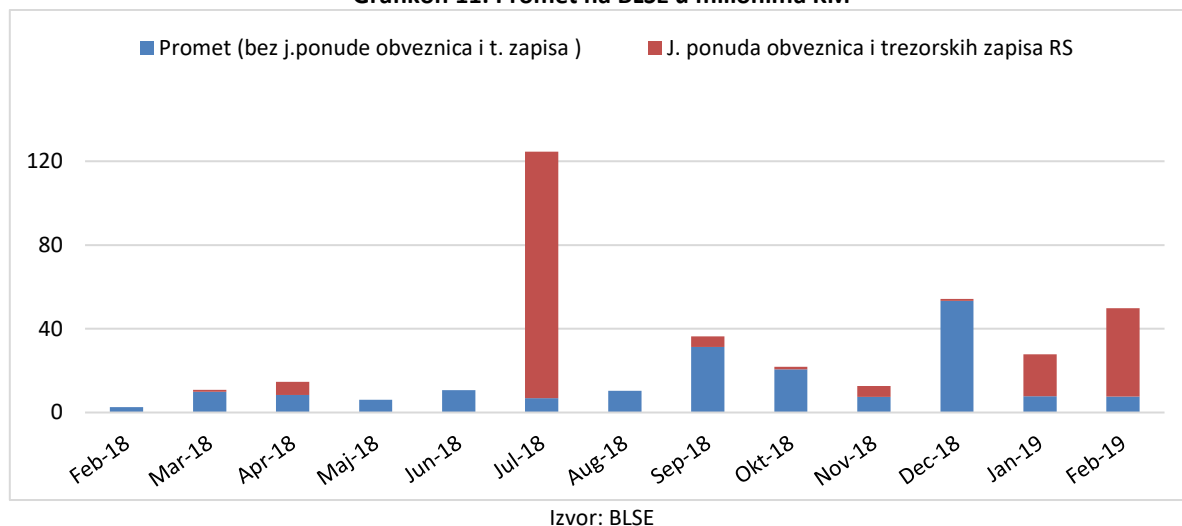
Izvor: CBBiH

Berze u BiH

Ukupan promet na SASE u mjesecu februaru 2019. godine je iznosio 20,2 miliona KM time ostvarivši 29% učešća u ukupnom prometu na bh. berzama. U mjesecu februaru održana je 5. aukcija obveznica Kantona Sarajevo čime je za emitenta prikupljeno ukupno 8,2 mil. KM. Ostvareni promet na SASE u mjesecu februaru 2019. godine je manji za 29,9% u odnosu na promet u istom mjesecu prošle godine.

Grafikon 10: Promet na SASE u milionima KM

Ukupan promet na BLSE u mjesecu februaru 2019. godine je iznosio 49,9 mil. KM time sa učešćem od 71% u ukupnom prometu na bh. berzama. Putem javne ponude prodane su obveznice Republika Srpska 3,5% 06/02/24 u vrijednosti od 36,7 mil. KM te Opštine Sokolac u vrijednosti 5,5 mil. KM. Promet na BLSE je bio veći 2,2% u odnosu na promet u istome mjesecu prošle godine.

Grafikon 11: Promet na BLSE u milionima KM

Ukupan promet na sarajevskoj i banjalučkoj berzi u mjesecu februaru 2019. godini je iznosio 70,1 mil. KM i veći je 2,2 puta od ukupnog prometa u istom periodu prošle godine.

Tabela 7: Promet (u KM) na SASE i BLSE

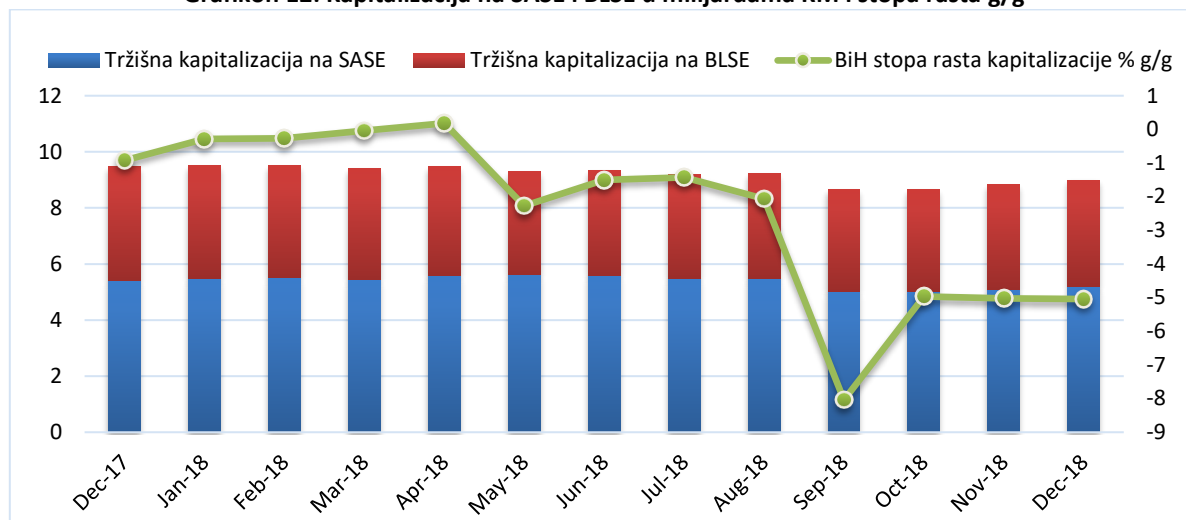
Godina	SASE	BLSE	UKUPNO
Feb-17	4.627.900	14.743.966	19.371.866
Feb-18	28.877.398	2.612.904	31.490.302
Feb-19	20.236.247	49.872.960	70.109.207

Izvor: SASE i BLSE

Ukupna kapitalizacija na bh. berzama na kraju mjeseca februara 2019. godine je dostigla vrijednost od 9 mlrd. KM uz negativnu stopu rasta od 5% g/g. Kapitalizacija na SASE je iznosila 5,2 mlrd. KM sa negativnom stopom rasta od 3,7% g/g, time ostvarivši učešće u ukupnoj kapitalizaciji 57,9%.

Kapitalizacija na BLSE je uz negativnu stopu rasta 6,9% g/g dostigla vrijednost od 3,8 mlrd. KM, ostvarivši učešće od 42,1% u ukupnoj kapitalizaciji na bh. berzama.

Grafikon 12: Kapitalizacija na SASE i BLSE u milijardama KM i stopa rasta g/g

Izvor: SASE i BLSE

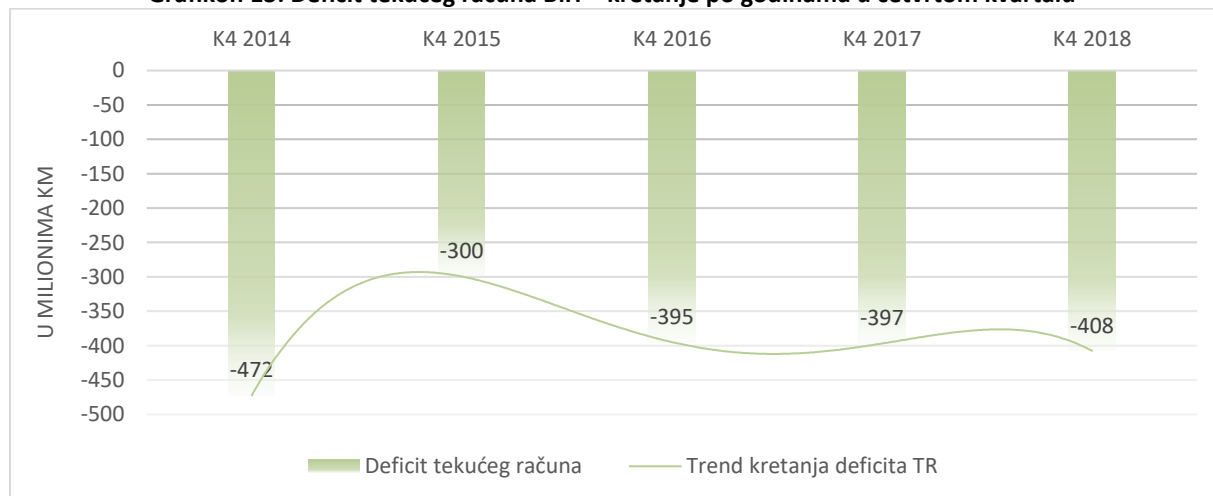
4. Vanjski sektor

Platni bilans

Deficit tekućeg računa u K4 2018. godine iznosio je 408 miliona¹⁵ i za neznatnih 11 miliona KM odnosno 3 % je viši u odnosu na isti period prošle godine.

Dešavanja u platnom bilansu, kada se poredi četvrti kvartal 2018. godine u odnosu na isti period prethodne godine, najviše je obilježio porast izvoza robe od 3% uz istovremeni porast uvoza robe od 1,7%. Ukoliko se ovim stopama rasta dodaju porast izvoza usluga od 6,1% i rast uvoza usluga 1,7% dobija se podatak o smanjenju vanjskotrgovinskog deficita roba i usluga od 3%.

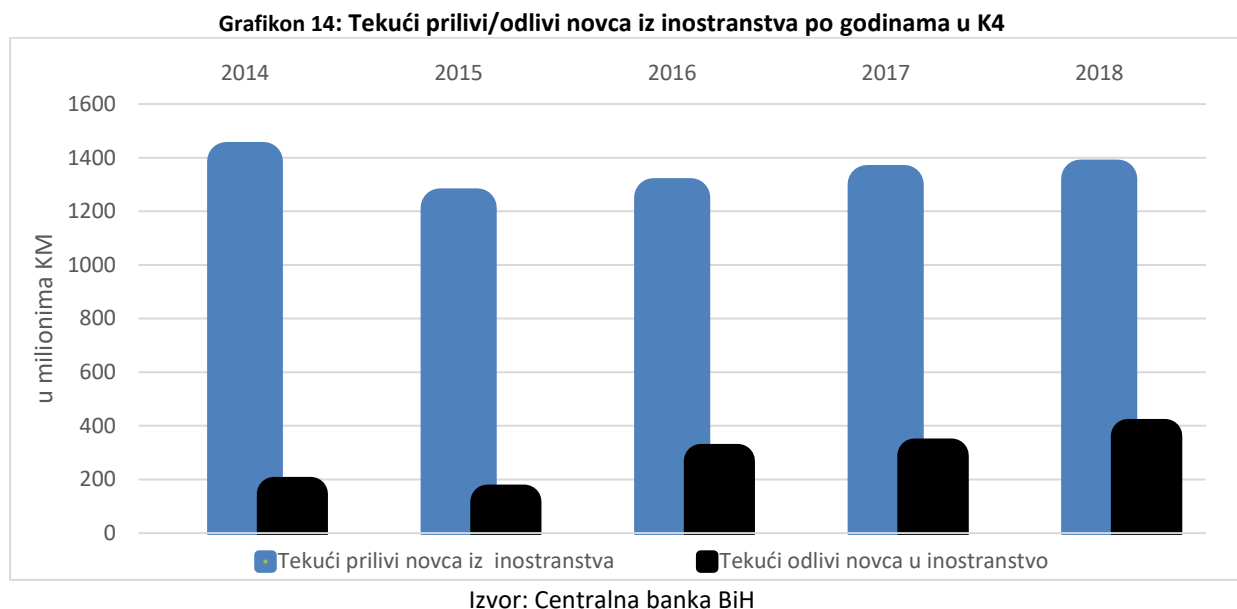
Grafikon 13: Deficit tekućeg računa BiH – kretanje po godinama u četvrtom kvartalu

Izvor: Centralna banka BiH

¹⁵ Izvor podataka: Centralna banka BiH

Kada se detaljnije pogleda struktura izvoza usluga primjetno je smanjenje transportnih usluga od 3,3% dok su ostale komponente zabilježile rast. Tako je procesuiranje robe u BiH poraslo za 5,5%, putovanja 5,4%, građevinske usluge za 7,5% te ostale usluge 28,4%. Kod strukture uvoza usluga najveći rast u posmatranom periodu zabilježili su procesuiranje robe u inostranstvu 43,4% i transportne usluge od 6,8%.

U četvrtom kvartalu 2018. godine u odnosu na isti kvartal prošle godine došlo je do smanjenja neto tekućih priliva iz inostranstva (primarnog i sekundarnog dohotka) od 5,1%, kao rezultat porasta odliva od 25,1% uz istovremeno povećanje priliva od 1,6%.

Kod tekućih priliva novca od domaćinstava rast je ostvaren samo kod socijalnih beneficija iz inostranstva od 10,9% dok su istovremeno ostale tri komponente zabilježile smanjenje. Pa su tako kompenzacije zaposlenih BH građana u inostranstvu ostvarile negativnu stopu rasta od 5,1%, doznake građana iz inostranstva 1,4% te ostali tekući transferi iz inostranstva koji su smanjeni za 13,1%. Tekući odlivi novca u inostranstvo su u posmatranom periodu porasli za 25,1%, i to u prvom redu zbog skoro trostrukog povećanja odliva kod nefinansijskih preduzeća koji su u K4 2018 iznosili 134 miliona KM (u istom periodu prošle godine su iznosili 54 miliona KM). Povećanje odliva novca je zabilježeno i u kategorijama domaćinstava, finansijskog sektora i opšte vlade.

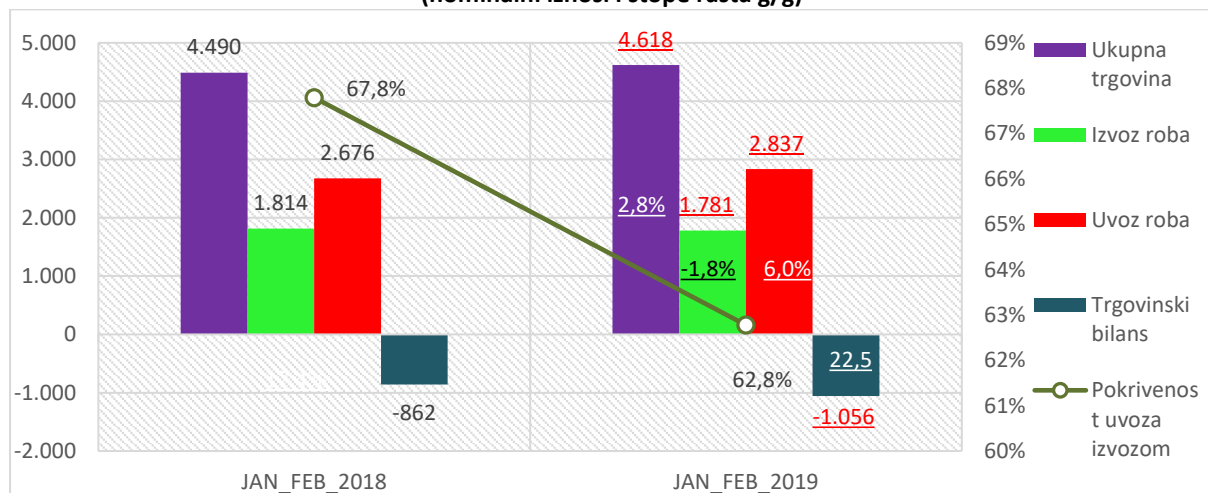
Finansiranje deficita tekućeg računa u četvrtom kvartalu 2018. godine se odvijalo kroz povećanje ulaganja u bh aktivu u inostranstvu od 156 miliona KM (ponajviše zahvaljujući finansijskom sektoru), povećanje inostranih obaveza za 547 miliona (strana ulaganja u vlasnički kapital u BiH u iznosu od 243 miliona KM, vanjsko zaduživanje-otplata duga od 160 miliona KM, sredstvima trgovinskih kredita 157 miliona KM uz smanjenje ostalih obaveza prema nerezidentima u iznosu od 13 miliona KM), sredstvima sa kapitalnog računa 80 miliona KM uz negativne neto greške i propuste od 32 miliona KM.

Vanjskotrgovinska robna razmjena

Bosna i Hercegovina je u vanjskotrgovinskom smislu, bar kad je izvozna ponuda u pitanju prilično koncentrisana na tržišta zemalja EU tako da više od 70% izvoza roba plasira na tržišta zemalja EU. S toga, ekonomska kretanja u okviru ovih zemalja (Njemačka, Italija, Austrija i Hrvatska) uz nivo proizvodnje u okviru bh. proizvođačkog sektora determinišu kretanja bh. vanjskotrgovinske razmjene sa svijetom. Iako je BiH u 2018. godini ostvarila solidan trgovinski rezultat, već u 4. kvartalu 2018.

godine i tokom prva 2 mjeseca 2019. godine primjetni su prvi znaci slabljenja izvozne tražnje koji su se manifestovali usporavanjem stopa rasta izvoza i uvoza roba i smanjenjem proizvodnje u okviru izvozno orijentirane prerađivačke industrije. Usporavanje ekonomskog rasta i slabljenje izvozne tražnje uz sve interne izazove sa kojima se susreće bh. privreda rezultirao je nešto sporijim rastom vanjskotrgovinske robne razmjene. Tako je prema podacima BHAS-a za period januar-februar 2019. godine došlo do povećanja vanjskotrgovinske robne razmjene sa svijetom od svega 2,8%, pada izvoza od 1,8% uz istovremeno povećanja uvoza roba i robnog deficita od 6% odnosno 22,5%.¹⁶ Iako je bazni efekat¹⁷ iz prošle godine sigurno ima utjecaj na ovakva kretanja vanjskotrgovinske robne razmjene, čini se ipak da je ključnu determinantu imalo eksterno okruženje, odnosno slabljenje izvozne tražnje u glavnim trgovinskim partnerima. Grafički prikaz bh. vanjskotrgovinske robne razmjene za period januar-februar 2019. godine sa nominalnim iznosima i stopa rasta prikazan je na grafikonu ispod:

Grafikon 15. Pregled kretanja bh. vanjskotrgovinske robne razmjene za period januar-februar 2019. godinu (nominalni iznosi i stope rasta g/g)

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Prema raspoloživim podacima BHAS-a za period januar-februar 2019. godine Bosna i Hercegovina je ostvarila robni izvoz u vrijednosti od skoro 1,8 milijardi KM što predstavlja nominalno smanjenje od 1,8% u odnosu na isti period prethodne godine. S druge strane, posmatrano na mjesečnom nivou rast robnog izvoza u februaru u odnosu na isti mjesec prethodne godine iznosio je 2,2%. Ako se bh. robni izvoz u periodu januar-februar 2019. posmatra po proizvodima, vidljivo je da su najznačajnija smanjenja izvoza a samim tim i doprinosi padu istog registrirana u okviru izvoza namještaja 14,8% (1,4 p.p), nafte i naftnih derivata 80% (1,3 p.p), baznih metala 9,5% (1,1 p.p), i sekundarnog otpada 25% (0,7 p.p). S druge strane, povećanja izvoza su registrirana u okviru izvoza električne otpreme 22,5% (1,1 p.p), električne energije 11% (0,6 p.p), metalnih konstrukcija, mašina i uređaja 7,5% (0,5 p.p) što uz doprinos ostalih proizvoda nije bilo dovoljno da se spriječi pad robnog izvoza tokom posmatranog perioda.

S druge strane, u periodu januar-februar 2019. godine Bosna i Hercegovina je najviše robe izvezla na tržište zemalja EU28 u iznosu od skoro 1,4 milijarde KM što predstavlja povećanje od 1,2% u odnosu na isti prethodne godine. U zemlje CEFTA-e u istom vremenskom periodu izvezeno je 264 miliona KM što predstavlja smanjenje od 2,5% u odnosu na isti period prethodne godinu. Posmatrano pojedinačno po zemljama, povećanje izvoza roba zabilježena su prilikom izvoza u Hrvatsku 10%, Austriju 6,9%, Srbiju 5,7%, Italiju 3,6%, Njemačku 3,5% i Sloveniju 2,0%.

S druge strane u periodu januar-februar 2019. godine BiH je zabilježila uvoz roba u vrijednosti od preko 2,8 milijardi KM što predstavlja nominalno povećanje od 6% u odnosu na isti period prethodne

¹⁶ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Statistika robne razmjene BiH s inostranstvom, januar- februar 2019. godine“, 25.03.2019. godine.

¹⁷ Prema podacima BHAS-a za januar-februar 2018. godine u odnosu na isti period prethodne godine rast izvoza roba je iznosio 17,5%, rast uvoza roba 11,1%.

godine, dok je povećanje u februaru u odnosu na isti mjesec prethodne godine iznosilo 9,1%. Tako su struktura potrošnje u BiH i njena visoka uvozna ovisnost rezultirali višim stopa rasta uvoza u odnosu na izvozne. Posmatrano pojedinačno po proizvodima najznačajnija povećanja uvoza a samim tim i doprinosi rastu istog su registrirana u okviru uvoza: naftnih derivata 24,3% (1,5 p.p), električne energije koja je udvostučena (1,4 p.p), sirovog aluminijuma 28% (0,6 p.p), motornih vozila 10% (0,6 p.p). S druge strane, uvoz je smanjen u okviru kategorija sirova nafta, mašine za opće namjene, te kože i tekstila.

Posmatrano po glavnim trgovinskim blokovima, bh. uvoz roba iz zemalja EU iznosio je preko 1,7 i uvećan je za 6,2%, dok je uvoz iz zemalja CEFTA-e iznosio 319 miliona KM što predstavlja povećanje od 4,2% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po zemljama, u periodu januar-februar 2019. godine došlo je do povećanja uvoza roba iz Turske 17,5%, Kine 15,8%, Hrvatske 11,4%, Austrije 7,2%, Italije 7,1%, Srbije 5,9% i Slovenije 3,8%, dok je uvoz roba iz Njemačke stagnirao a smanjen je iz Rusije za 18,6 % u odnosu na isti period prethodne godine.

Veća osnovica i viša stopa rasta uvoza roba u odnosu na izvoznu tokom posmatranog perioda januar-februar 2019. godine rezultirali su značajnijim povećanjem robnog deficita u odnosu na isti period prethodne godine. Tako je robni deficit u ovom periodu iznosio skoro 1,1 milijardu KM, što predstavlja nominalno povećanje od 194 miliona KM odnosno 22,5%. Posmatrano po zemljama, tokom posmatranog perioda vanjskotrgovinski robni deficit povećan je priliom razmjene sa Kinom, Turskom, Italijom, Srbijom i Hrvatskom, a smanjen u okviru razmjene sa Rusijom i Njemačkom.

Ukupna pokrivenost uvoza izvozom roba u periodu januar-februar 2019. godine iznosila je 62,8% što predstavlja pogoršanje od 5 p.p u odnosu na isti period prethodne godine. Detaljniji pregled bh. vanjskotrgovinske robne razmjene za period januar-februar 2019. godinu po HS klasifikaciji prikazan je u tabeli ispod:

Tabela 8 . Pregled bh. vanjskotrgovinske robne razmjene za period januar-februar 2019. godine po HS klasifikaciji (nominalni iznosi i stope rasta)

Izvoz i uvoz dobara klasifikovanih prema harmonizovanom sistemu kodova (HS)	IZVOZ				UVOZ				DEFICIT				Pokrivenost uvoza izvozom
	Januar_Februar_2018	Januar_Februar_2019	2019/2018 promjena %		Januar_Februar_2018	Januar_Februar_2019	2019/2018 promjena %		Januar_Februar_2018	Januar_Februar_2019	2019/2018 promjena %		
	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	
UKUPNO	1814	1781	-1,8	-1,8	2676	2837	6,0	6,0	-862	-1056	22,5	22,5	62,8%
1 ŽIVOTINJE I PROIZVODI	19	22	14,5	0,2	67	79	17,2	0,43	-48	-57	18,3	1,02	28,0%
2 ŽIVOTINJSKOG PORJEKLA PROIZVODI BIJLOG	29	30	4,5	0,07	134	129	-3,2	-0,16	-105	-99	-5,3	-0,65	23,2%
3 PORJEKLA MASTI I ULJA	13	21	54,1	0,40	28	33	18,8	0,19	-14	-12	-14,0	-0,23	62,5%
4 ŽIVOTINJSKOG PORJEKLA I PREHRAMBENE PRERAĐEVINE	46	40	-14,7	-0,37	200	207	3,2	0,24	-154	-167	8,6	1,54	19,1%
5 PROIZVODI MINERALNOG PORJEKLA	202	184	-8,8	-0,98	393	465	18,4	2,70	-191	-281	47,1	10,44	39,5%
6 PROIZVODI HEMIJSKE INDUSTRIJE Ili SRODNIH	143	145	0,9	0,07	250	259	3,6	0,34	-107	-114	7,3	0,90	55,8%
7 PLASTIČNE MASE, GUMA I KAUČUK	57	66	16,3	0,51	176	178	1,7	0,11	-119	-113	-5,3	-0,73	36,9%
8 KOŽA I KRZNO	32	25	-21,6	-0,39	71	59	-17,4	-0,46	-39	-33	-13,9	-0,63	43,2%
9 DRVO I PROIZVODI OD DRVETA	112	109	-2,9	-0,18	43	48	13,6	0,22	69	60	-13,0	1,04	224,6%
10 CELULOZA, PAPIR I KARTON I NIHOVI PROIZVODI	51	46	-11,3	-0,32	63	72	15,3	0,36	-11	-27	135,1	1,79	63,0%
11 TEKSTIL I TEKSTILNI PROIZVODI	104	101	-2,0	-0,12	179	176	-1,3	-0,09	-75	-75	-0,4	-0,03	57,6%
12 OBUČA, SEŠIRI, KAPE I SUČNI PROIZVODI	133	131	-1,9	-0,14	57	62	8,8	0,19	76	69	-9,8	0,87	211,9%
13 PROIZVODI OD KAMENA, GIPS, CEMENTA I SUČNIH BISERI, PLEMENTI METALI I	11	17	47,4	0,30	45	49	9,0	0,15	-33	-32	-4,2	-0,16	34,6%
14 NIHOVI PROIZVODI, BAZNI METALI I PROIZVODI OD BAZNIH METALA	2	2	-8,7	-0,01	2	3	26,1	0,02	0	-1	#DIV/0!	#DIV/0!	72,4%
15 MAŠINE, APARATI, MEHANIČKI I ELEKTRIČNI	349	336	-3,8	-0,73	308	323	4,8	0,55	41	13	-68,4	3,26	104,0%
16 TRANSPORTNA SREDSTVA I NIHOVI DIOLOVI I SATOVI, MJERNI, MUZIČKI I	220	251	14,2	1,72	367	386	5,2	0,71	-147	-134	-8,3	-1,42	65,2%
17 MEDICINSKI INSTRUMENTI ORUŽJE I MUNICIJA, NIHOVI DIOLOVI I PRIBOR	60	60	-0,2	-0,01	195	198	1,6	0,12	-135	-138	2,4	0,38	30,1%
18 RAZNI PROIZVODI	6	4	-28,8	-0,09	34	41	19,6	0,25	-28	-37	29,8	0,97	10,3%
19 UMJETNIČKA DJELA, KOLEKCIJONARSKI	20	6	-72,0	-0,79	1	2	112,5	0,03	19	4	-79,7	1,78	0%
20 NERAZVRSTANO	207	187	-9,5	-1,09	62	69	10,1	0,24	144	118	-18,0	3,02	271,9%
21	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0	0,00	0,0%
98	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0,0%

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

5. Strane direktne investicije

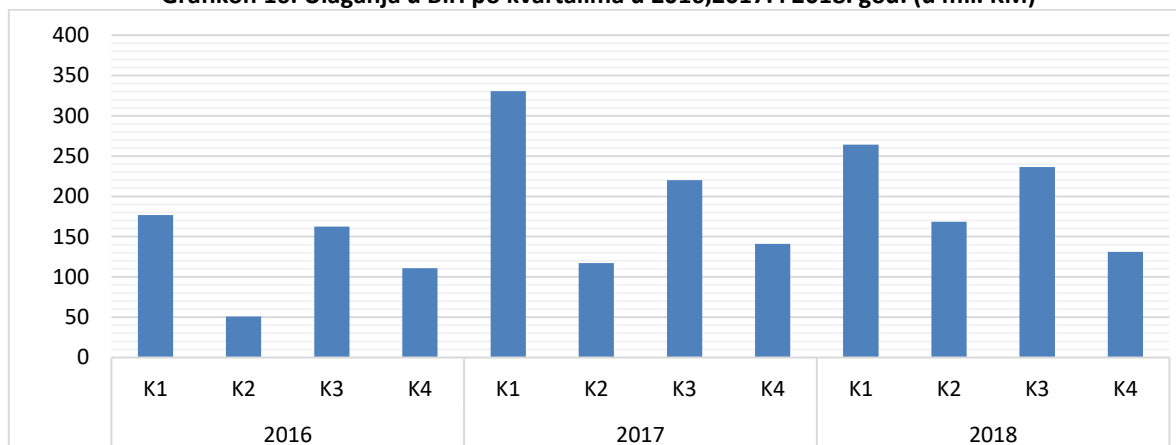
Prema podacima koje je objavila CBBiH u platnom bilansu¹⁸ direktna ulaganja (neto finansijska pasiva) u četvrtom kvartalu 2018. godine su iznosila 131,2 mil. KM i manja su za 6,9% u odnosu na isti period prošle godine. Ukupna strana ulaganja u 2018. godine su iznosila 799,8 mil. KM (neto finansijska pasiva) i manja su za svega 1,1% g/g. Ukupne reinvestirane zarade u 2018. godini su iznosile 392,2 mil. KM uz učešće od 49% u neto finansijskoj pasivi¹⁹ (učešće reinvestiranih zarada u 2017. godini je bilo 52%).

Tabela 9: SDU po kvartalima u 2015, 2016, 2017. i 2018. godini

U milionima KM	K1	K2	K3	K4	K1-K4
2015	158,9	253,9	146,4	116,2	675,4
2016	176,6	50,7	162,7	110,9	500,9
2017	330,7	117,0	220,0	140,9	808,6
2018	264,0	168,3	236,2	131,2	799,8

Izvor: CBBiH

Grafikon 16: Ulaganja u BiH po kvartalima u 2016, 2017. i 2018. god. (u mil. KM)

Izvor: CBBiH

Kreditna agencija Standard & Poor's je 07.09.2018. godine potvrdila Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B sa stabilnim izgledima“, a agencija Moody's Investors Service je 16.02.2018. godine potvrdila Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B3 sa stabilnim izgledima“.

¹⁸ CBBiH, BOP6_za_korisnike_Q4_2018.

¹⁹ Pokazuje odnos ulaganja u već postojeće kapacitete u odnosu prema ulaganjima u nove projekte.